

MONITOR

zpravodajský čtrnáctideník

ROČNÍK V., ČÍSLO 16

18. září 2008

(za dobrovolné příspěvky)

Tradice Otců

Z kázání svatého biskupa Augustina o pastýřích

Neposílili jste, co bylo slabé, praví Pán. Říká to špatným pastýřům, těm, kteří myslí jen na sebe, ne na to, co patří Ježíši Kristu. Pastýřům, kteří k svému prospěchu užívají mléka a vlny, ale o ovce se vůbec nestarají, neřku-li, aby posilovali ty, které chřadnou. Mezi ty, kdo jsou slabí, to jest nemají sílu, se počítají i nemocní; ale mezi slabým a nemocným, to jest tím, kdo chřadne, vidím určitý rozdíl.

Slabý člověk je v nebezpečí, že upadne do pokušení, které ho zlomí. Churavý oproti tomu již onemocněl nějakou žádostí, která mu překáží v tom, aby šel Boží cestou a aby přijal Kristovo jho.

Jen si těch lidí všimněte: chtějí dobře žít a již se pro to rozhodli, ale jsou méně schopni snášet zlo než hotovi činit dobro. Přitom ke křesťanské síle nepatří jen konat, co je dobré, ale také vydržet, co

je zlé. A tak ti, kdo projevují horlivost pro dobré skutky, ale nechtějí nebo nedovedou snášet hrozící útrapy, jsou slabí. Kdežto ti, které nějaká špatná touha učinila milovníky světa a odvedla je od dobrých skutků, jsou churaví a nemocní, neboť jejich choroba působí, že nemohou dělat nic dobrého, jako by neměli vůbec žádnou sílu.

Takový byl na duši onen ochrnutlý, jehož nemohli vnést dovnitř k Pánu, a proto otevřeli střechu a tudy ho spustili. A právě tak bys to měl ty udělat s duší člověka.

Brožová-Polednová odsouzena

Komentář senátora Mejstříka

K rozsudku nad prokurátorkou Brožovou-Polednovou se vyjádřil senátor Martin Mejstřík. Řekl:

„Rozsudek samozřejmě vítám. Domnívám se dokonce, že vynesený rozsudek je příliš mírný. Brožová totiž neprojevuje ani náznak lítosti. Soud proto, dle mého názoru, mohl a měl vyměřit této bývalé prokurátorce trest alespoň v nejnižší možné sazbě dle § 219 odst. 2 trestního zákona (vražda pro politické přesvědčení), tedy 12 let. Každému je jasné, že šestaosmdesátiletá prokurátorka Brožová nikdy trest nenastoupí a jestli, tak ve věznicí pro svůj věk a zdraví dlouho nepobyde. Ale v tomto i v ostatních procesech s pachateli komunistických zločinů jde především o akt spravedlnosti, která by nakonec vždy měla v demokratických poměrech zvítězit. O silné morální a povzbuzující memento pro celou společnost.

V obecnější rovině se domnívám, že celá (nejen) postkomunistická Evropa trpí tím, že se po pádu komunistických režimů nekonala obdoba Norimberského soudního tribunálu, který by soudil zločiny proti lidskosti spáchané ve XX. století komunistickými diktaturami. Osobně se domnívám, že vytvoření takového tribunálu je jedním z úkolů, který na EU ještě čeká. I kdyby měl mít tento tribunál, vzhledem k dlouhé-

Foto: <http://www.lidovky.cz>

mu časovému odstupu, pouze symbolický charakter, vedl by bezesporu k tomu, že Západ pochopí, co se za východní železnou oponou spuštěnou komunisty skutečně po více než 40 let dělo – a to vzápětí po porážce nacistické diktatury. Věřím tomu, že po vyrovnání s fenoménem nacismu bychom tím konečně dosáhli i vyrovnání s fenoménem evropských diktatur komunistických. Lidská

práva jsou nedělitelná. Stejně, jako náš evropský osud.“

Brožová-Polednová je teprve druhou členkou komunistické justice, která je souzena. Dle historiků ale dosud žije více než 100 bývalých prokurátorů a soudců, kteří se účastnili vykonstruovaných politických procesů v 50. letech.

Z tiskových zpráv senátora Mejstříka.

Převzato se souhlasem autora.

ZPRÁVY

Poslanec Eldad:

„Je čas zastavit džihádistický islám v Evropě“

Poslanec izraelského parlamentu Arje Eldad 3. září na tiskové konferenci oznámil konání summitu v Jeruzalémě – prvního svého druhu –, kde má vzniknout obranná koalice s evropskými zákonodárci.

„Věřím, že nadešel čas podívat se realitě do očí, neklopit před ní oči, nebát se reality,“ prohlásil Eldad. „Jako lékař Vám mohu říct, že pacient, který popírá svoji nemoc, je ztracen.“

Nová koalice bude zapojovat ty poslance Evropského parlamentu, kteří jsou přesvědčeni, že expanze islámu představuje vážnou hrozbu západní civilizaci.

Eldad uvedl, že Evropa začíná chápat, že – ačkoli většina vlád ustupuje politické moci muslimských přistěhovalců

– „je třeba se postavit a zastavit to. Je čas, a je to možná poslední možný okamžik, zastavit džihádistický islám v Evropě.“

Plánovaný summit se podle Eldada má uskutečnit 14. a 15. prosince 2008.

„(Účastníci) oznámí vytvoření aliance,“ sdělil Eldad, „přečtou Jeruzalémskou deklaraci. Bude to dvoudílné setkání, první bude praktická část. Zákonodárci budou pracovat na různých zákonech, jejichž návrhy jsou nyní rozšířeny v Evropě, a na nichž se mezi těmito stranami pracuje. Druhý den bude vzdělávacím dnem.“

Poslanec Eldad citoval republikánské heslo ze španělské občanské války a prohlásil: „Islamofašismus neprojde!“

Eretz.cz

Medžugorje: Vatikán činí kroky proti P. Vlašičovi

Kongregace pro nauku víry prozkoumala obvinění proti P. Tomislavu Vlašičovi OFM, duchovnímu poradci vizionářů z Medžugorje a zakladateli „Sdružení Královny míru“. Dokument Kongregace má číslo 144/1985-27164, datován je 30. květnem 2008, podepsán sekretář Kongregace arcibiskup Angelo Amato. Byl zaslán biskupovi diecéze Mostar-Dubno.

Píše se v něm mj.: „25. ledna 2008 uložilo dikasterium (institute papežského stolce) P. Vlašičovi přísná disciplinární opatření.“

„Odůvodněné zprávy, došlé Kongregaci, sdělují, že tento řeholní kněz nerespektuje ani částečně požadavky církevní obediencie, jež jeho delikátní situace vyžaduje, a omlouvá se svou horlivostí v diecézi Mostar-Dubno a jejím okolí, iniciováním náboženských aktivit atd. Jelikož na P. Vlašiče byl uvalen interdikt *latae sententiae*, žádám Vaši excelenci (diecézního biskupa, pozn. překl.), aby pro dobro věřících informovala jeho komunitu o ka-

nonickém postavení P. Vlašiče a současně nám podala informaci o stávající situaci.“

Decret byl předán i P. Vlašičovi na Generální kurii františkánů 16. února 2008; spolupodepsal jej generální představený františkánů-minoritů P. José R. Carballo. Říká se v něm mj., že P. Vlašič je obviňován z „šíření pochybného učení, manipulace svědomím, suspektního mysticismu, neposlušnosti vůči řádným představeným a přestoupení 6. příkázání“.

P. Vlašičovi se ukládá povinný pobyt v řádovém domě v lombardském regionu, zakazuje se mu kontakt s komunitou „Královny míru“ i právní a administrativní rozhodnutí s touto komunitou spojená bez svolení generálního představeného. Ukládá se mu též povinný kurs teologické a duchovní formace a – po zhodnocení Kongregací – slavnostní složení vyznání víry. Dále má P. Vlašič zakázanou pastorační činnost, kázání, veřejná vystoupení a slyšení zpovědí.

Catholic light

Polsko: Jan Pavel II. a Solidarita

K 28. výročí založení Solidarity se konala mezinárodní konference věnovaná významu učení Jana Pavla II. pro světovou solidaritu. Zúčastnil se jí přítel papeže i Polsko Rocco Buttiglione.

Polský prezident Lech Kaczyński na konferenci řekl, že podle učení Jana Pavla II. je solidarita univerzální hodnotou, bez níž je řešení konfliktů těžší. To platí i o mezinárodních krizích, jež pozna-

menávají vztah severní a jižní polokoule a otázky životního prostředí. „Solidarita byla hnutím politické opozice ve jméno hodnot,“ řekl prezident.

Význam Solidarity zdůraznil také biskup Tadeusz Gocłowski. Řekl, že v Polsku „proběhla revoluce bez krveprolití proti režimu ustavenému krutou bolševickou revolucí“.

SIR

Irák: Další dva křesťané zabiti

Lékař Tarík Qattan byl před časem unesen v Mosúlu; 3. září byla nalezena jeho mrtvola, přestože rodina složila výkupné. 1. září byl – rovněž v Mosúlu – unesen a zabit křesťan Nafí Haddad. Oba patřili k chaldejsko-katolické církvi.

Obě vraždy jsou nejspíše spojeny se začátkem Ramadánu.

Křesťané dále prchají ze země. Za minulých pět let uprchly z Iráku tři čtvrtiny chaldejských katolíků. Chaldejští katolíci jsou největším společenstvím křesťanské menšiny v zemi: před válkou jich zde byl asi milion. Celkem je dnes v Iráku celkem asi 450.000 křesťanů.

Kathnet

Výročí Severní Koreje: bída a hlad

60 let od vzniku KLR je největším problémem země bída a hlad. Země přežívá jen díky dodávkám z USA a sousední Jižní Koreje. Znárodněná ekonomika nefunguje, 30 % státního rozpočtu jde na vojenské výdaje, k tomu se připojují záplavy a sucha. Státisíce, ne-li miliony lidí kvůli těmto podmínkám zemřelo.

Po rozpadu SSSR už korejský režim nemá jeho podporu. Fenjan vydírá mezinárodní společenství, aby získal zahraniční pomoc. Možný kolaps korejského komunismu může přivodit politickou nestabilitu a rozšířit chudobu na sousední země.

Zvláště znepokojivý je stav lidských práv, náboženská nesvoboda a nejistota kolem nástupce Kim-čong-ila.

Asia News

Kardinál Meisner urguje poutní centrum v Tarsu

Dva měsíce od začátku svatopavelského roku turecké úřady dosud nerozhodly o zřízení křesťanského poutního centra v Tarsu. Kardinál Meisner v této věci znovu napsal ministru kultury a turistiky.

Ministr už před několika týdny potvrdil, že bude možné upravit část staré textilky na bohoslužebný prostor a ubytování pro poutníky.

Kardinál povede ve dnech 29. 9. – 3. 10. delegaci německé biskupské konference do Istanbulu a Tarsu.

Kathnet

DOKUMENTY

Protest proti zrušení či devalvaci církevních sňatků v ČR

Kategoricky odsuzuji návrh nového Občanského zákoníku, kterým hodlá Ministerstvo spravedlnosti zásadně změnit (ponížít) rodinné právo a odejmout nabyté svobody občanům ČR.

Vyzývám další občany a instituce, kteří ctí svobodu volby pro formu uzavírání manželství, aby rovněž vyjádřili svůj protest všemi demokratickými prostředky.

Ministerstvo spravedlnosti v návrhu Občanského zákoníku (nyní v připomínkovém řízení) preferuje úplné zrušení církevních sňatků. U civilního sňatku ruší slavnostní formu a ze vstupu do manželství činí prostý úřední úkon. Jako druhou variantu navrhuje devalvaci církevní formy sňatku zachovávajíc duální systém, ale:

1. ruší podmínku, že oddávat mohou jen registrované církve či náboženské společnosti v ČR – tj. oddávat budou moci například i sekty, šamani či satanisté;

2. zavádí drakonickou sankci – naprostou neplatnost manželství – za nedodání dokladů o uskutečnění církevním obřadu do 3 pracovních dnů;

3. obnovuje státní souhlas (smutná paralela s perzekučním nástrojem komunistické totalitní moci) – návrh dává státu pravomoc odejmout celé církvi či náboženské společnosti či dokonce konkrétnímu duchovnímu právo oddávat;

4. ruší účast dvou svědků u devalvovaných církevních sňatků a vypouští slavnostní formu svatebního obřadu;

5. vynechává odkaz na hodnoty manželství a jeho zvláštní ochranu, staví registrované partnerství na roveň manželství se všemi z toho vyplývajícími důsledky;

6. zhoršuje péči o dítě – např. vynechána povinnost „společné péče o děti“ u rodičů Tyto změny odporují evropskému trendu, ústavnímu pořádku ČR i mezinárodním závazkům.

Takové kroky proti občanským svobodám činily totalitní režimy.

Požaduji proto spolu s dalšími, kteří se připojují:

1. zachování církevní formy uzavření manželství s rovnocenným právním postavením jako u civilních sňatků a to

pouze pro řádně registrované církve a náboženské společnosti v ČR;

2. zachování slavnostní formy a účasti svědků u obou forem sňatků, zrušení nepřiměřené sankce (neplatnosti sňatku) z byrokratických důvodů a zrušení ustanovení o státním souhlasu s oddávajícím duchovním;

3. zachování přinejmenším současné ochrany manželství a úrovně péče o dítě;

4. přepracování části Občanského zákoníku věnované rodinnému právu nezávislými odborníky a zadání auditu této části významným zahraničním právním autoritám v oboru.

Vyzýváme vládu a zákonodárce ČR, aby odmítli tyto navrhované zpátečnické zásahy rodinného práva.

*MUDr. Zuzana Roithová
poslankyně Evropského parlamentu
www.roithova.cz, 3. 9. 2008*

K protestu se můžete připojit na internetových stránkách MUDr. Roithové: www.roithova.cz.

Čeští biskupové k návrhu občanského zákoníku

Věc: Připomínky České biskupské konference k návrhu nového občanského zákoníku

Česká biskupská konference vznáší následující připomínky k návrhu nového občanského zákoníku, neboť se jedná o důležitou právní normu s celospolečenským dopadem, a posláním Církve římskokatolické jako trvalé součásti občanské společnosti je také usilovat o zachování základních práv, svobod a hodnot.

Cílem těchto připomínek není vyjadřovat se k systematické právní úpravě, ani k jednotlivým institutům výlučně majetkové či materiální povahy.

Česká biskupská konference doufá, že tyto její připomínky budou náležitě zohledněny, a vyslovuje naději, že o konečné podobě této základní občanskoprávní normy ještě proběhne fundovaná a odpovědná diskuse, ke které je Česká biskupská konference nadále připravena přispět.

Česká biskupská konference vznáší k návrhu nového občanského zákona tyto hlavní připomínky a výhrady:

1. K § 28:

Požadujeme změnit § 28 takto:

Člověk má právní osobnost od početí až do smrti.

Odůvodnění: Tato formulace odpovídá civilistické tradici na našem území od roku 1811, článku 6 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a Úmluvě o právech dítěte.

Skutečnost, že právní osobnost počátečního dítěte (nascitura) je v občanskoprávních vztazích vázána na rozvažovací podmínku: „nenarodil-li se však živé“, bude zachována v § 29 návrhu.

2. K § 33 odst. 2 Změna pohlaví

Nelze připustit, aby lékařský a kosmetický zákrok spočívající ve změně pohlaví, provedený zdravotnickým zaříze-

ním a oznámený matrice, znamenal bez dalšího zánik manželství. Což návrh ust. § 33 odst. 2 zamýšlí.

Provedení lékařského zákroku (faktický úkon) nemůže mít bez dalšího dopady do statusu fyzické osoby, která žije v manželství. Bylo by to v rozporu s institutem manželství, který má rovněž veřejnoprávní povahu, a v rozporu s právní jistotou druhého manžela a dotčené rodiny.

3. K ČÁSTI DRUHÉ RODINNÉ PRÁVO

Hlava I. Manželství

K § 545 Všeobecná ustanovení

Manželství postrádá vymezení jakéhokoliv jeho účelu a omezuje se na: trvalý svazek mužů a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon.

V návrhu není respektováno, že manželství je základem společnosti, jehož hlavním účelem je založení rodiny a vý-

DOKUMENTY

Foto: <http://pisek.evangel.cz>

chova dětí. (K tomu např. čl. 32 odst. 1 Listiny základních práv a svobod).

Navrhovatelé opomněli uvést, že manželství není pouhým spotřebním a majetkovým společenstvím, či variantou k jiným formám soužití, které však nejsou pro společnost nikoliv nepostradatelné.

Oproti těmto jiným formám soužití je manželství výlučné, nezaměnitelné a nepostradatelné pro další zdravý vývoj a trvání svobodné společnosti.

Je tedy nezbytné, aby byl doplněn účel a poslání manželství alespoň tak, jak je v dosavadním ust. § 1 odst. 1 a 2 zákona o rodině: založení rodiny a řádná výchova dětí.

4. K navrhované úpravě církevního sňatku § 547 an.

Nelze souhlasit s tím, jak je v návrhu upraveno uzavírání církevních sňatků.

Zjevně se jedná o pouhý variantní návrh č. II. (k variantě č. I. upravující povinnou civilní formu). Tato varianta č. II. návrhu pro svou nepracovitost navozuje dojem, že se má jednat o pouhé alibistické řešení s cílem, aby při projednávání návrhu byla varianta č. II. zcela vypuštěna, neboť je neodpovídající, nepracovitá, a tedy nepřijatelná.

Požadujeme hodnotné zachování církevních sňatků s uznáním ze strany státu. Zachování práva uzavírat sňatek před pověřeným duchovním k tomu oprávněné církve a náboženské společnosti je projevem respektu ze strany státu ke svobodě svědomí a náboženského vyznání jeho občanů a plně odpovídá zárukám v čl. 16 Listiny základních práv a svo-

bod. Zachování církevní formy sňatku a zachování její kvalitativně dostatečné právní úpravy je v souladu s distancováním se demokratické společnosti od totalitního režimu z doby 1948 – 1989, který tradiční uznání církevních sňatků na našem území zakázal a nedodržení civilní formy kriminalizoval.

Zrušení církevních sňatků jako formy uzavření manželství v českém právním řádu by z historického a hodnotového hlediska bylo krokem zpět před rok 1989.

Dále požadujeme převzít obsah a náležitosti současné úpravy uzavírání církevních sňatků tak, jak je vymezen v ust. § 4a a následujících zákona o rodině. Tato úprava je v praxi osvědčená, funkční a dostatečně garantuje právní jistotu.

5. K § 576 odst. 2

Mezi základními povinnostmi manželů postrádáme uvedení povinnosti: společně pečovat o děti a vychovávat je.

Návrh zákona zmiňuje výchovu pouze v souvislosti s ústavní výchovou.

6. K rozvodu § 638 – § 641

Požadujeme, aby u rozvodů, které jsou negativním jevem s hlubokými dopady pro dotčené osoby, jejich nezletilé děti a pro celou společnost, byla v zákoně uvedena také možnost, jak navrhovaná rozvod odvrátit.

Předložený návrh mechanicky preferuje vlastní rozvod manželství a rezignuje na jakoukoliv možnost či poskytnutí času a zajištění kvalifikované pomoci, jak v konkrétních případech odstranit příčiny narušení daného manželského vztahu.

7. K § 658 Mateřství

Naléhavě požadujeme vypustit formulaci: „původ genetické látky, která byla základem početí, není rozhodný.“

Návrh zákona ve snaze preferovat tzv. asistovanou reprodukci a tzv. dárcovství zárodečných buněk podceňuje a opomíjí danost a nezměnitelnost tzv. biologického rodičovství.

Protestujeme nejen proti opomíjení biologického rodičovství, ale také a především proti použití pojmu: „původ genetické látky“. Tento použitý termín neodpovídá tomu, že se jedná o „původ zárodečných buněk“.

8. K § 857 – § 873 Zapsané partnerství

Nelze připustit, aby tzv. zapsané partnerství bylo považováno za alternativu či obdobu manželství a aby bylo s manželstvím jakkoliv směřováno či dááno do souvislosti, jak to činí návrh tohoto zákona zejména v:

- § 858 odst. 2, kde jsou osoby stejného pohlaví výslovně označeny jako snoubenci: „Projev vůle o vstupu do partnerství činí snoubenci osobně před orgánem veřejné moci v přítomnosti dvou svědků a matrikáře.“
- § 859 a § 858 odst. 2 (veřejnost uzavření partnerství),
- § 863 odst. 3 (odkaz na § 549 a § 551 o společném příjmení snoubenců),
- § 867 odst. 3 (odkaz na § 570, 572 a 573 o neplatnosti manželství),
- § 869 odst. 2 (o obdobném použití úpravy povinností a práv manželů, majetkových práv manželství, poměrů týkajících se bydlení, dědění, vzájemné vyživovací povinnosti ad.)
- § 873 (o obdobném použití úpravy ustanovení o následcích zániku manželství),
- § 874 (vznik a zánik partnerství má pro povinnosti a práva partnerů stejné důsledky jako manželství).

9. Z totožných důvodů, jak jsou uvedeny shora pod bodem 8, požadujeme vypustit u zapsaného partnerství § 2747, který rovněž směšuje tento svazek s manželstvím.

10. U tzv. zapsaného partnerství dále upozorňujeme na to, že svými důsledky zakládá nerovnost, neboť poskytuje exkluzivní právní postavení (status) pro osoby stejného pohlaví, které se z různých příčin rozhodnou spolu žít v tzv. zapsaném partnerství. Se zapsaným partnerstvím přitom návrh zákona spojuje vznik řady práv, a to zejména vůči státu (orgánům veřejné moci).

DOKUMENTY / KOMENTÁŘE

U zapsaného partnerství je neudržitelný jeho předpoklad, že se může jednat výlučně o osoby stejného pohlaví.

Čl. 1 Listiny základních práv a svobod zaručuje rovnost v důstojnosti i právech. Rovnost v právech má podobu zákazu diskriminace v čl. 3 odst. 1 Listiny jako stavu neexistence jakýchkoliv právních neodůvodněných privilegií. Z opakovaných rozhodnutí Ústavního soudu České republiky (např. č. 295/1996 Sb., č. 131/1994 Sb.) jednoznačně vyplývá, že: Stát může určité skupině osob poskytnout více výhod než jiné skupině pouze za podmínky, že tak činí v zájmu zajištění svých funkcí, nesmí postupovat zcela libovolně a musí tak činit ve veřejném zájmu a blahu.

Zapsané partnerství výlučně pro osoby stejného pohlaví je v rozporu s prin-

cipem rovnosti v právech zákazem a v rozporu s principy demokratického právního státu.

V tzv. zapsaném partnerství získávají určití lidé určitá práva, a to pouze na základě výlučně subjektivního hlediska (jako např. sexuální vztahy), čímž se navíc diskriminují členové širší rodiny.

Při vypracovávání tohoto návrhu zjevně nebylo bráno v úvahu, že již existuje institut blízkých osob a možnost jeho případné rozšíření.

11. V důvodové zprávě požadujeme vypustit projevy subjektivních názorů o tom, že požadavek zachování církevní formy sňatku je požadavkem „právních laiků“ (k § 547 až 547b variantě II)

Dále požadujeme v důvodové zprávě vypustit projevy subjektivních názorů

o historických souvislostech kanonického práva a práva manželského (k § 547 až 547b – variantě I).

Dále požadujeme v důvodové zprávě vypustit projevy subjektivních názorů o duchovních a liturgických souvislostech manželství a jeho uzavírání. (k § 547 až 547b – variantě I).

V důvodové zprávě požadujeme vypustit projevy subjektivních názorů o tom, že „víra je vnitřní záležitostí člověka, je to jeho soukromá záležitost“. Tento názor je v rozporu s 16 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, který výslovně zaručuje také právo projevovat svou víru společně s jinými. (k § 547 až 547b – variantě I).

Mons. Jan Graubner

předseda České biskupské konference

TS ČBK, 4. 9. 2008

Konec církevních sňatků?

Nový občanský zákoník skrývá proticírkevní a protirodinnou agendu

Nový občanský zákoník je sám o sobě chvályhodný počín. Používat dvacet let po revoluci komunistický občanský zákoník z 60. let opravdu není to pravé. Autoři ovšem svůj bohubilý úmysl znehodnotili devalvací rodiny a největším úderem na náboženské svobody od konce komunismu.

Co je manželství?

Podle nové definice rodiny je manželství „*trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobilostí, který stanoví tento zákon*“. Vskutku uchvacující věta... Připomínám, že podle původního zákona o rodině je „*hlavním účelem manželství založení rodiny a řádná výchova dětí*“. To je definice, která manželství uznává za základ rodiny... Zkrátka to, co asi cítí (stále ještě) drtivá většina lidí – „bereme se proto, abychom založili rodinu a měli děti a dobře je vychovali.“ Podle důvodové zprávy k novému občanskému zákoníku se ovšem lidé nežení a nev dávají kvůli tomu, aby založili rodinu, ale i z různých důvodů „zdravotních, ekonomických či psychologických...“ Zkrátka aby udělali radost svému daňovému poradci nebo psychiatrovi.

Takže tu máme zcela plochou, nic neříkající definici. A jako její důsledek i upuštění od slavnostní formy svatebního obřadu. Stačí podpis pověřeného úředníka. Žádní svědci, žádné varhany

Foto: <http://www.majafoto.cz>

(či jejich napodobenina), žádný slavnostní proslov coby pokus o alespoň zdánlivé napodobení přece jen poněkud svátečnějšího obřadu v kostele (který si přitom ani leckteří nevěřící nenechají ujít – přece jenom to vypadá lépe v kostele před Bohem než na obecním úřadě před členem zastupitelstva...).

Zapomeňte na kostel!

Takže okleštěný sňatek na úřadě. Budiž. Ale co sňatek v kostele? Tak na ten si

věřící mají nechat zajít chuť. Zákon, tvořený zjevně rukou všeho schopných šibalů, totiž církevní sňatky ruší. Napříště má zjevně platit – „vše pro stát, nic mimo stát“. Už žádný sňatek v kostele, ale hezky na úřad. Jako v celém sovětském bloku. Budeme zkrátka ignorovat, že celá východní a střední Evropa tento byrokratický přežitek po pádu komunismu odstranila. My se k němu máme nyní vracet a můžeme jenom hádat, jestli se jedná o nostalgii po časech oněch

KOMENTÁŘE

nebo léčení mindráku fanatického právníka nebo právníčky.

Aby se „uspokojily“ potřeby věřících, vykoulal ovšem ministerský právník kromě varianty I., spočívající v povinném civilním sňatku, ještě variantu II., která je ale natolik šílená, že má naše zákonodárce zjevně přimět k tomu, aby raději zvolili variantu I. Tak se to při tvorbě zákonů dělá běžně... A o co tedy jde ve variantě II.? Podle ní lze církevní sňatek provést „před oddávajícím jakéhokoli náboženského vyznání, který má obvyklý pobyt na území České republiky a který provádí svoji duchovní činnost výhradně nebo alespoň zčásti na území České republiky...“ Jinými slovy, oprávnění vykonávat církevní sňatky by tak získaly nejen všechny státem registro-

vané církve, které je ještě neobdržely, ale také všechny skupiny, které něčemu věří a mají pravidelné náboženské obřady. Ať už to jsou přátelé z kuřimské kauzy, satanisté anebo vyznavači bohyně striptýzového baru. Jinak to prý ani nejde, chceme-li církevní sňatky zachovat.

A nakonec rozvody. Budou opět o něco jednodušší. V případě tzv. „smluvených rozvodů“ se již nebude muset počkat alespoň jeden rok po sňatku, ale manželství bude moci být rozvedeno třeba následující týden. A v případě rozvodů se zjišťováním příčin rozvratu se ochranná lhůta pro manžela, „který se na rozvratu manželského soužití porušením manželských povinností převážně nepodílel“, zkracuje ze tří let na dva roky.

Homosexuální rodina

Jde ale o hlubší otázky. Nová definice manželství se až překvapivě podobá definici registrovaného (zapsaného) partnerství: „zapsané partnerství... je trvalé spo-lečenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem, který stanoví tento zákon“. Institut registrovaného partnerství se totiž v novém zákoníku má stát součástí rodinného práva. Proč asi? Autoři příslušných pasáží jistě vědí, že vzhledem k rozsudkům Evropského soudního dvora právní řád, který upravuje podobným způsobem registrované partnerství jako rodinu, musí partnerům přiznat stejné dávky sociálního zabezpečení a podpory jako manželům. Ejhle. To je ten pravý důvod, proč neznámý pisatel pasáží o rodinném právu činí ze sňatku triviální úřední úkon a ze zapsaného partnerství dělá součást rodinného práva. Akorát o tom opomněl v důvodové zprávě učinit jakoukoli zmínku.

Pokud nedojde k včasné nápravě, může se stát, že pravicová vláda s křesťanskými ministry předloží občanský zákoník, který

- a) degraduje manželství na jednu z mnoha forem soužití – odpadají jakékoliv odkazy na rodinu a výchovu dětí;
- b) ruší církevní sňatek;
- c) povyšuje registrované partnerství na úroveň manželství, a
- d) zjednodušuje rozvody.

Takže tu máme nový Občanský zákoník, který navrhuje výše uvedené a pak Zákon o zvláštních zdravotnických službách, který ještě více zjednodušuje přístup k potratům. Vskutku krásná pravicová vláda...

Matyáš Zrno, Občanský institut

Proti sporným pasážím v novém občanském zákoníku protestovala katolická církev i některé protestantské denominace. Europoslankyně Roithová zveřejnila petici proti rušení církevních sňatků (viz str. 3), kterou během necelých dvou týdnů podepsalo 20000 občanů.

Jak se zachovali ostatní lidovečtí politici? V rámci mezirezortního připomínkového řízení se k návrhu kriticky postavilo ministerstvo kultury, ministerstvo pro místní rozvoj a Legislativní rada vlády. Stejně reagovalo i ministerstvo obrany Z nelidovečtých ministerstev bylo nejkritičtější Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zahraničních věcí a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Ministerstvo financí církevní sňatky

zjevně nezajímají, protože na tyto body v novém Občanském zákoníku nereagovalo vůbec.

Stanovisko Celostátního výboru KDU-ČSL z 9. 9. je následující:

KDU-ČSL odmítá návrh nového občanského zákoníku, protože:

1. popírá podstatu a smysl manželství a rodiny, kterou je výchova dětí a mezigenerační solidarita a odpovědnost;
2. ruší stávající úpravu církevních sňatků;
3. obsahuje úpravu registrovaného partnerství;
4. obsahuje úpravu o nájmu bytu výrazně zvýhodňující pronajímatele na úkor nájemců.

Další pokračování legislativního procesu je možné jen po koaliční dohodě.

Americké prezidentské volby 2008

Co přinesou ve věci ochrany života?

Rozhodně nelze říci, že by letošní americké prezidentské volby byly nudné. Ještě před rokem konvenční moudrost říkala, že u demokratů má Hillary Clintonová nominaci jistou (primárky nebudou jejím zvolením, nýbrž korunovaci) a u republikánů je John McCain vyřízen (nemá žádné peníze na kampaň).

U demokratů od léta a u republikánů od jara víme, že jejich kandidáti na prezidenta jsou Barack Obama a John McCain. V srpnu si oba vybrali i své kandidáty na viceprezidenta a nyní proběhly

už i jejich nominační sjezdy.

Pokud jde o ochranu nevinného a narozeného lidského života, pravomoci amerického prezidenta v této věci nejsou přímé, nýbrž nepřímé. Jedná se jednak o financování potratů v zahraničí z peněz daňových poplatníků, především v třetím světě. Republikánští prezidenti za posledních více než 20 let vždy toto financování zastavili a demokratičtí obnovoili. Nejinak by tomu bylo i letos.

A za druhé, americký prezident nomínuje federální soudce, včetně soud-

ců Nejvyššího soudu USA. Notoricky a nechvalně známé rozhodnutí Nejvyššího soudu USA z roku 1973 *Roe versus Wade* v americké ústavě svévolně „vynalezlo“ ústavní právo na potrat, které tam nikdy nebylo; před tímto rozhodnutím o potratech rozhodovaly legislativy jednotlivých členských států USA. Dodnes však v Nejvyšším soudu existovala propotratová většina, a *Roe versus Wade* nebylo zrušeno. Tato většina je teď nejmenší možná: devítičlenný Nejvyšší soud má nyní čtyři soudce konzervativní, čtyři le-

KOMENTÁŘE

vicové a jednoho centristického, který je však pro potraty. Jenže z těchto čtyř levičkových soudců je jedna soudkyně těžce nemocná a jeden soudce je velice starý, takže je pravděpodobné, že v průběhu příštích čtyř let, tedy příštího prezidentského období, bude prezident nominovat a Senát schvalovat minimálně dva soudce Nejvyššího soudu. V průběhu příštích čtyř let tak bude *Roe versus Wade* buď odmítnuto, anebo potvrzeno na nejméně příštích dvacet let (soudcové Nejvyššího soudu jsou jmenováni na doživotí).

Za třetí je to právě prezident, kdo rozhoduje o složení amerických delegací v OSN. Za prezidenta Clintona podporovala americká delegace na konferencích o ženách a o populaci (Káhira, Peking, New York) nejradikálnější feministickou agendu, která odmítá rodinu, manželství i mateřství. Prezident Bush ml. ihned po svém zvolení „sáhl“ do jejího složení a situace se změnila. Chování Američanů v OSN má přítom celosvětový dopad (financování programů).

Podívejme se na jednotlivé prezidentské a viceprezidentské kandidáty obou stran:

Demokratický kandidát na prezidenta

Barack Hussein Obama. Nejnezkušenější prezidentský kandidát za posledních sto let. Bez zásluh, bez kvalifikace – kromě vzletné rétoriky, je-li ta kvalifikací. Syn americké matky, keňského otce a indonéského otčima. Politikem na federální, celo-americké úrovni – senátorem – poslední čtyři roky (tedy ani ne jedno celé funkční období), z nichž poslední dva roky kandidoval na prezidenta. Nenavrhl jediný podstatný zákon, nepořádal žádné veřejné slyšení v Senátu. Předtím osm let poslanec lokálního parlamentu státu Illinois, předtím sociální pracovník.

Nejlevičovější senátor USA v roce 2007. Pro-potratový fanatik. Před časem byl navržen zákon, podle něhož plod – přežije-li pokus o potrat a narodí se – má být považován za občana a jeho právo na život chráněno (v mnoha státech USA totiž plody, které se při pokusu o potrat ve vyšším stádiu těhotenství „nedopatřením“ narodily, byly zabity po narození anebo ponechány umřít v odpadkovém koši na smrt podchlazením). Tento návrh zákona, podle něhož má narozené dítě mít právo na život, prošel americkým Senátem jednohlasně; hlasovaly pro něj i demokratické feministky jako

Foto: <http://www.novinky.cz>

Hillary Clintonová, které jsou jinak jednoznačně pro potraty. Když byl tentýž zákon předložen v lokálním parlamentu státu Illinois, jeho tehdejší poslanec Barack Obama hlasoval proti. Domníval se, že onen zákon by ohrozil „posvátné právo“ ženy na potrat. Byl pro to, aby při potratu „omylem“ narozené dítě bylo i po narození zabito.

Demokratický kandidát na viceprezidenta

Joseph „Joe“ Biden. Jedna z „nejstarších struktur“ ve Washingtonu. Senátorem (za stát Delaware) je od roku 1972, tedy již šestatřicet let. Jeho nominace byla překvapivá v tom smyslu, že Barack Obama ve své kampani zdůrazňoval témata změny ve Washingtonu a nové politiky. Za kandidáta na viceprezidenta si však vybral přímo vzor washingtonské staré struktury a profesionálního politika. Nominální katolík, který však podporuje potraty. To je ta známá fráze pro-potratových „katolických“ politiků: „osobně jsem sice proti potratům, ale kdo jsem, abych svůj názor a svou morálku vnucoval jiným!“ Před 150 lety by to asi znělo „...osobně jsem proti otroctví, ale kdo jsem, abych vnucoval svůj názor a morálku těm, kdo chtějí vlastní negry?“ Expert na zahraniční politiku.

Republikánský kandidát na prezidenta

John McCain. Vnuk admirála, syn admirála. Jeho dědeček byl admirálem v Pacifiku za druhé světové války, účastnil se podpisu kapitulace Japonska v to-

kijském zálivu. Jeho syn, otec nynějšího senátora McCaina, byl rovněž admirálem, vrchním velitelem amerického loďstva v západním Pacifiku v době války ve Vietnamu. Jeho syn, mladý McCain, byl pilotem válečného námořnictva; v létě 1967 sestřelen nad Hanojí. Při katapultáži z letadla si zlomil nohu, ruku a zápěstí druhé ruky. Na zemi mu Vietnamci pažbou pušky rozdrtili rameno a píchli ho bajonetem. Hodili jej zemřít do cely ve vězení, které američtí zajatci pojmenovali „Hanoi Hilton“, on však přežil. Když zjistili, že je synem admirála, z propagandistických důvodů mu nabídli propuštění. McCain odmítl, nebudou-li propuštěni dříve ti američtí zajatci, kteří byli zajati před ním. Pak následovalo každodenní mučení. Vykloubili mu obě ruce v ramenou; dodnes nemůže senátor McCain zvednout ruce výše než k ramenům (není schopen sám se učesat). V severovietnamském vězení byl pět a půl roku.

Od roku 1982 kongresman (označoval se za „pěšáka Reaganovy revoluce“), od roku 1986 senátor. V roce 2000 neúspěšně usiloval o republikánskou nominaci na prezidenta. Podporoval válku v Iráku, ale kritizoval taktiku prezidenta Busha a bývalého ministra obrany Rumsfelda. Navrhoval navýšit počet amerických jednotek v Iráku v době, kdy se již mnozí domnívali, že Irák je ztracen, a požadovali stažení všech amerických jednotek. Tato jeho strategie, k níž se v roce 2007 přiklonil prezident Bush a již v Iráku realizoval generál Petraeus, slavila a dodnes slaví v Iráku úspěchy. To je

KOMENTÁŘE

i jeden z důvodů, proč senátor McCain získal letos republikánskou nominaci na prezidenta.

Vždy byl proti potratům, ale na druhou stranu podporoval experimenty s embryonálními kmenovými buňkami.

Republikánská kandidátka na viceprezidentku

Sarah Palinová. Poslední dva roky guvernérka Aljašky. Reformátorka, kritička korupce, nepotismu a plýtvání penězi daňových poplatníků („porcování medvěda“). Postavila se proti zkorumpovanému guvernérovi vlastní strany a porazila jej. Očistila Republikánskou stranu a politiku na Aljašce od korupce. Bývalá vice-miss Aljašky, bývalá basketbalistka, střelkyně, je silně pro život, je členkou organizace „Feministky pro život“. Čtyřiačtyřicetiletá matka pěti dětí, nejstarší syn (nyní devatenáctiletý) vstoupil loni 11. září dobrovolně do armády a letos 11. září odjel do Iráku. Nejmladší syn se narodil letos v dubnu, v těhotenství mu byl diagnostikován Downův syndrom, guvernérka Palinová se rozhodla proti potratu.

Expertka na energetiku, podporuje těžbu ropy a zemního plynu v pobřežním šelfu USA a na Aljašce. Rovněž expertka na protiraketovou obranu: jediné nyní fungující pozemní zařízení americké protiraketové obrany, jež je schopno sestřelit letící rakety, je umístěno právě na Aljašce a guvernérka Aljašky dostává denně z této základny tentýž briefing jako prezident USA.

Rozhodnutí senátora McCaina nominovat guvernérku Palinovou na kandidátku na viceprezidentku bylo zatím nejšťastnější v jeho kampani. Touto volbou jednak povzbudil a sjednotil konzervativní základnu Republikánské strany, jejichž mnozí členové o něm měli pochybnosti. Okamžitě po oznámení její nominace získal McCain od republikánských dárců rekordní sumu peněz na svou kampaň. Za druhé, nominace Palinové může k republikánům přitáhnout mnohé nezávislé ženy (i vzhledem k tomu, že demokraté nakonec letos ženu na prezidentku či viceprezidentku nekandidují). A za třetí, její nominace symbolizuje republikánský energetický program, jímž je těžba více ropy a plynu, jakož i stavba nových jaderných elektráren, což je nyní u amerických voličů vzhledem k vysokým cenám benzínu program velice populární.

Hned po její nominaci zazněly z levicových médií proti guvernérce Palinové nevybíravé útoky. Levicová média ji vnímala jako tu, kým skutečně je: závažnou hrozbou vůči nadějším Baracka Obamy na zvolení prezidentem. Šířily se fámy, že její poslední dítě není její, ale bylo vlastně dítětem její nejstarší, sedmnáctileté dcery. To však není možné i z toho důvodu, že její dcera je v pokročilém stádiu těhotenství.

Sarah Palinová je ze všech 50 guvernérů USA ve státě, jehož je guvernérkou, nejoblíbenější. Tady je příklad úspěšné reformátorky, která jako by ztělesňova-

la feministický ideál: skloubení rodiny a kariéry. Jaká je však reakce levicových feministek vůči ní? Nenávidí, neboť ona je pro život. Kdyby utratila své dítě s Downovým syndromem a kdyby svou svobodnou dceru poslala na potrat, jistě by se rázem stala hrdinkou levicových radikálních feministek. Jenže ona si své postižené dítě ponechala a dcera se vdá za otce svého dítěte.

Levicová média to však s pomlouvačnou kampaň proti Palinové „přepískla“, a tak sjednotila Republikánskou stranu pevně za ní a navíc mnohé republikány, kteří letos nehodlali jít volit, vyburcovala k angažovanosti. A poté, co guvernérka Palinová na republikánském nominačním sjezdu 3. září ve své vtipné řeči svým sarkasmem a úsměvem kritizovala Baracka Obamu coby uměle nafouklou bublinu, mnozí ji začali přirovnávat k bývalému nejoblíbenějšímu republikánskému politikovi, který taky začínal jako guvernér jednoho západního amerického státu – Ronaldu Reaganovi.

V guvernérce Palinové se zrodila nová hvězda republikánské politiky a prezidentská kampaň dostala novou podobu. Do 4. listopadu je ještě daleko, ale pokud senátor McCain zvítězí, pak vítězství dosáhl v den, kdy nominoval guvernérku Palinovou na svou viceprezidentku. A pokud nezvítězí? Sledujte Sáru Palinovou v roce 2012 nebo 2016.

MUDr. Roman Joch
Občanský institut

Hodina pravdy

Ne všechny ženy jsou v politice vítány

Foto: <http://www.ct24.cz>

Už hodně let se u nás hovoří o tom, že a proč je v politice málo žen. Kritické hlasy je slyšet i ze zahraničí.

Když ale v americké volební kampani došlo k překvapivému obratu – zatímco

demokrati nakonec senátorku Clintonovou nenominují, zvolil si republikánský kandidát guvernérku z Aljašky – ukázalo se, co mnohé z nás vědí už dávno: ne každá žena je v politice vítána.

Zatímco muži mají svobodu zvolit si svůj politický směr – být konzervativci, liberály, socialisty, od ženy se předpokládá, že bude hájit ty „správné“ ženské názory a požadavky. Bude hájit na jedné straně regulační opatření pro účast žen v politice (kvóty), na druhé straně ale bude požadovat pro ženy právo na potrat. Žena s jinými názory se za „skutečnou“ ženu nepovažuje a feministická scéna i média jí to dávají patřičně znát.

Levicové *New York Times* náhle zjistily, že pohlaví kandidáta není tak důležité jako jeho/její kvalifikace. Stejný názor v jiném kontextu se dosud ale označoval za „skrytý sexismus“!

Předsedkyně organizace *Emily's List* Malcolmová prohlásila: „McCain si zjevně uvědomuje sílu voliček v těchto volbách, ale vůbec nepodporuje požadavky, na nichž ženám záleží.“ Má samozřejmě na mysli „politicky správné“ požadavky – kvóty, potraty atd. Co je *Emily's List*? Je to organizace, která shání peníze pro ženy, jež chtějí kandidovat za Demokratickou stranu – ovšem pouze za podmínky, že podporují potraty: ženy, které hájí

KOMENTÁŘE

právo na život, jsou z podpory vyloučeny. (Podobnou organizaci mají i levicové strany v jiných zemích, např. v Británii labouristé.)

Čtenáři *NYT* rozčileně píší, že nominace Palinové je urážkou žen, které přece nebudou volit pravicovou političku jen proto, že je žena: z týchž důvodů se ale předpokládalo, že budou volit Clintonovou. Zdůrazňují, že předním zájmem „skutečných“ žen je právo na potrat: to, že jiné ženy považují za svůj zájem právo na mateřství, je pro ně nehoráznost.

A tak to jde kolem dokola: lidé, kteří hájí právo nezletilých dívek na potrat bez vědomí rodičů, se teď moralistně pozastavují nad tím, že dcera paní guvernérky otěhotněla za svobodna. Ti, kdo

požadují, aby ženy dávaly přednost placenému zaměstnání před péčí o rodinu, se starostlivě ptají, jak matka pěti dětí úřad viceprezidentky zvládne. Lidé, kteří velkoryse přehlížejí sexuální eskapády manžela senátorky Clintonové, vyčítají guvernérce Palinové, že její manžel jednou – před více než dvaceti lety! – sedl přioopilý za volant.

Česká média samozřejmě nezůstávají pozadu. David Klimeš v *Lidových novinách* o Palinové píše: „Její jedinou předností je to, že je žena. A to je málo!“ (Najednou...) Označuje zkušeného стратега McCaina za zbrklého naivu, který přehlídí názorové rozdíly, jež ho dělí od Palinové, jen proto, že je žena. Na závěr – s pramalým smyslem pro vkusné vyja-

dřování – tvrdí, že paní guvernérka „má Američankám u voleb zamotat hlavu, že nejde o politický program, ale o to, co kdo má mezi nohama“. Asi bude třeba *Lidovým novinám* připomenout, že ženy mají kromě toho také ruce a hlavu. Možná i duši...

Z této epizody amerických voleb plyne i pro nás (minimálně) jedno poučení: Až zas někdo začne horlit pro to, aby „v politice bylo více žen“, ověřme si, koho má na mysli. Zda nejde jen o ženy „politicky správné“, tedy o exponentky proticivilizační levice, ale i o ty ženy, které si cení svého rodinného angažmá a považují je za dobrou průpravu pro veřejnou práci.

Michaela Freiová

Nikde netrpěli více...

Církev si v Albánii za komunismu prošla doslova Golgotou. Nyní je zpět a v převážně muslimské zemi požívá nebývalého respektu.

Ve středu severoalbánského Skadaru se tyčí katedrála, mešita a pravoslavný chrám jen pár metrů od sebe. Na všech třech svatostáncích je vidět, že jsou prakticky nové. Původní jsou jen budovy. Vnitřek byl za vlády komunistů zdevastován. Až do roku 1991 byla Albánie oficiálně ateistickým státem, ve kterém bylo provozování jakéhokoli náboženství nejpřísněji zakázáno. Všechny kostely a mešity byly přeměněny v kulturní domy, sklady nebo stáje či tělocvičny. Utrpení církve v Albánii se nedá srovnat s žádnou jinou komunistickou zemí – násilí rudých připomínají i obrazy uvnitř katedrály.

První ateistický stát

Komunisté se na církve zaměřili hned po svém vítězství v občanské válce v roce 1945. Biskupa ze Sappy zastřelili bez soudu v roce 1946, arcibiskup dračský zemřel v žaláři o dva roky později a skadarský arcibiskup v domácím vězení v roce 1946. Z celkem 103 duchovních jich komunisté zastřelili 24. Třicet pět věznili, většinu ostatních odňali státní souhlas. Pro sto tisíc albánských katolíků (10 procent tehdejší populace) zbylo pouhých deset duchovních. Vrchol ale přišel v roce 1967, kdy se Albánie prohlásila za první ateistickou zemi na světě. „Stát neuznává žádné náboženství. Podporuje a provádí ateistickou propagandu

Katedrála ve Skadaru. Foto: autor

za účelem implantace vědeckého materialismu do myšlení lidí,“ zněl článek 37 albánské ústavy. Přes 2000 katolických, pravoslavných a muslimských svatostánků bylo rozbořeno nebo použito k jiným účelům. Duchovní všech vyznání byli převedeni do výroby, část z nich (především prakticky všichni zbývající katoličtí kněží) byla zatčena a odsouzena k mnohaletým trestům. Jakýkoli náboženský úkon byl tvrdě trestán. Jeden kněz zaplatil za pokřtění dítěte dokonce svým živo-

tem. Nepomohl ani únik do soukromí. Tajná policie byla všude. „Bylo to strašné. Za sebemenší prohřešek byly mnohaleté tresty vězení. Všichni lhali. Lhal jsem vlastnímu synovi, že Albánie má nejsilnější armádu na světě, že je mocnější než Amerika nebo Rusko. Nemohl jsem riskovat život a říct mu pravdu,“ vypráví postarší muž na jednom skadarském náměstí. A nostalgicky vzpomíná: „Skadar bylo nádherné město, bohaté obchodní středisko... Můj otec žil půlku života zde

KOMENTÁŘE / ÚVOD DO FILOSOFIE

a půlku v Paříži. Ale pak přišli komunisté a byl konec.“

Skadar skutečně dostal zabrat. Z ma- lebného města s orientálním nádechem udělali komunističtí plánovači šedé město betonových bloků. Jen tu a tam nazna- čí zapadlá ulička někdejší krásu města. Komunisté i jejich pohrobci, kteří vládli donedávna, do Skadaru příliš neinvestovali. Sever Albánie byl nejvíc protiko- munistický, v místních horách probíhal ozbrojený odpor až do 50. let. Město se probouzí až nyní. Staví se silnice do ne- daleké Černé Hory, opravuje se železnice, rostou nové domy. Nepořádek a odpad- ky v ulicích sice stále ještě výrazně pře- vyšují vše, na co jsme zvyklí, ale pořádek je tu mnohem větší pořádek než před ně- kolika lety. Časem si člověk zvykne i na spousty cyklistů jezdících v protisměru a obecně poněkud chaotickou dopravu. Je to přece jenom jen pár let co mohou Albánci řídit. Do roku 1991 nesměl žád- ný občan vlastnit automobil (nebo třeba psací stroj) a kolo bylo jen za odměnu...

Policie u zápisu

Obrození zažil i náboženský život. Katolická církev získává značnou pomoc z Itálie, kam je to přes moře co by ka- menem dohodil. Ostatně odtud po sta-

letí proudily knihy a misionáři do seve- roalbánských hor. Albánští horalé si sice udržovali i během pěti set let osmanské nadvlády svou víru, ale úroveň nábo- ženského vzdělání byla velmi nízká – i kněží uměli často jen s bídou číst a psát. Doboví cestovatelé ovšem připomínají: „Je nemožné sledovat Albánce při mši a zůstat netknut jejich jednoduchou, ale upřímnou demonstrací živé víry.“ Přes- to dělaly pozůstatky pohanských rituá- lů či krevní msta oficiálním místům ve Vatikánu trochu těžkou hlavu. Možnos- ti kontaktu však byly omezené, protože katolická církev, se svým centrem mimo tureckou moc, byla osmanskými úřa- dy oprávněně chápána jako nepřátel- ská. Kněží a další výpomoc jsou potřeba i nyní. Sedmáct let od pádu komunis- tického režimu je málo na to, aby se cír- kev vzpamatovala z utržených ran. Přes- to má ve společnosti značnou prestiž a to nejen mezi katolíky. Do františkánských škol chodí i muslimové a zájem je tak velký, že pořádek při zápisu musí ud- řžovat policie. Církev také může čerpat z obrovské popularity dvou nejznáměj- ších katolíků albánských dějin – Gjergj Kastrioti – Skanderbeg byl albánský vel- mož, který v 15. století 25 let bránil zemi od osmanského náporu. A Matku Tere-

zu (vlastním jménem Anjezë Gonxhe Bojaxhiu) snad ani není nutno předsta- vovat. Oba dva mají pomníky, náměstí a ulice v každém městě a obrázky s Mat- kou Terezou si o vás rádi vezmou katolí- ci i muslimové.

Náboženská tolerance v praxi

Celková orientace země je navíc jas- ně prozápadní a církev je vnímána jako jeden ze symbolů Západu. A lidé chtě- jí žít jako v Itálii či Německu, kde žije spousta albánských gastarbeitřů, a ne jako v Saudské Arábii. Průměrný albán- ský muslim si nedovede představit, že by mu někdo zakazoval třeba pít alko- holu nebo přikazoval jeho ženě mít za- halenou tvář...

Spory mezi vyznáními zde nenalezne- te. Běžná jsou smíšená manželství (man- želka si může uchovat svou víru, ale děti přejímají vyznání otce) a po radikálních islamistech ani stopy. Ostatně třetinu muslimů tvoří tzv. Bektaši – příslušní- ci dervišského řádu, který skloubil islám s řadou křesťanských prvků. Jeho přísluš- níci jsou mimořádně tolerantní k ostatním vyznáním, ramadánský půst zredukovali z měsíce na tři dny, povolují pít alkoholu a prosazují rovnost žen a mužů.

Matyáš Zrno, Skadar

Předmět filosofie

Člověk byl stvořen jako myslící bytost, byl obdarován rozumem. Tento dar je však třeba rozvíjet a kultivovat – jediné správné myšlení dovádí člověka k pravdě. Filosofie, „touha po moudrosti“, je však v dnešním světě spíše přehlížena či dokonce znevažována. Jako malý příspěvek k podpoře správného myšlení otiskujeme na pokračování Úvod do filosofie, studijní materiál vzdělávací společnosti Academia Bohemica.

2. Systematika předmětu filosofie

Neživotné abstrakce?

Přesně takovými abstrakcemi filoso- fie odpuzuje. K čemu ta směs titěrností, malicherností a banalit o jsoucnu a bytí může jenom být? Jaký význam může mít, jestli je jsoucno jednoznačné či ana- logické, nebo jestli je esence bytostným aktem či pouhou potencií? V tomto Úvo- du jsme už ale několikrát zaznamenali, že se to s filosofií vždýcky nemusí mít tak, jak se jeví. Uvažujme tedy.

Na světě je pořádek ještě dost lidí, kte- rým vadí, když se s lidskými jedinci za- chází manipulativně, jako s pouhými součástkami velkého stroje, nebo jako s pouhými prostředky dějinného vývo-

je, jehož směr a cíle určili jiní. Vadí jim, když jsou lidé likvidováni, mučeni, vše- lijak tyranizováni a šikanováni s mo- censky utilitaristickým odůvodněním, že se tak děje ve jménu revoluce a kvů- li uskutečnění lepšího světa. Odmítá- jí chápat lidské jedince jako pověstné třísky v posvátném procesu kácení lesa. Pořád ještě pokládají stalinské hrůzy za hrůzy a s údivem se ptají, jak moh- la většina intelektuálů dvacátého stole- tí v různém stupni sympatizovat s ko- munistickou ideologií. Ještě víc jsou ale udiveni tím, že mnozí z těchto levico- vě orientovaných intelektuálů neztrati- li své sympatie, přestože o tom hrůzy- plném násilí věděli. To byli všichni tak mravně zvrhlí, cyničtí, ptají se, že jim ty stalinské masakry nevadili?

Dějinná nutnost a nová morálka

O mravní úrovni intelektuálních sym- patizantů komunismu se takhle obecně soudit nedá; cyničtí ale mnohdy neby- li. Svou mravní energii a motivaci spojili s ideálem revoluční přeměny světa v po- zemský komunistický ráj. Věřili, a ta víra byla silná, že k tomuto cíli svět spěje dějin- nou nutností, a že jsme tady od toho, aby- chom tomu revolučně pomohli. Uznejte, nestojí za to vývoj trochu urychlit a od- stranit překážky? Těmi překážkami jsou ovšem živí lidé, ti, kdo tento ideál skvě- lých zítřků beztřídní společnosti nechá- pou, kdo mu svými myšlenkami, svou praxí či existencí vzdorují. Co tedy s nimi jiného, než je poslat na smetiště dějin?

Ideál čitelného pohybu dějin k doko- nalé společnosti byl svého času velice

ÚVOD DO FILOSOFIE

přitažlivý. Dovoloval mnohým intelektuálům, aby překonali přirozené instinkty mravního odporu k vraždění a mučení nevinných obětí a přizpůsobili své mravní citění právě tomuto ideálu. Nutil je, aby přejali novou, vyšší, podle Hegela objektivní morálku. S neodbytným pocitem mravní převahy pak vysvětlovali dějinnou nezbytnost revolučního násilí; věřili té vizi.

Hegelův kolektivistický model

Dnes po pádu komunismu se mnozí té věře v komunistickou utopii diví. Jak mohli být intelektuálové tak naivní? Musí se ale rozlišovat. Směšně pohádkové jsou jen ty komunistické specifikace pozemského ráje. Filosofické schéma ideálu dějinného vývoje, v němž individuální životy jsou právě jen epizodami dějin, a lidská osoba není než část vyššího společenského celku, neztrácí svou atraktivitu. Tuto výkladovou osnovu světa a života mocně vtiskl následujícím staletím německý filosof Hegel.

Hegel chápal veškerou skutečnost jako realizaci absolutního Ducha, který se dějinami vyvíjí k stále větší dokonalosti. Manifestací vyvíjejícího Ducha je stát, jím se Duch lépe realizuje. Jedinec je proto po všech stránkách podřízen Státu. Osobní život je jen funkcí vyššího Celku. Úděl jedince je veskrze kolektivistický, všechny jeho zájmy a potřeby bezzbytku podléhají zájmům a potřebám společenského Celku. Tyto zájmy a potřeby samozřejmě definují ti, kdo mají moc. Tento Hegelův obecný model jedince ve státě je dokonale konkretizován stalinským režimem; má v něm věrně politické vyjádření.

Jak to všechno souvisí s údajně neživotnými abstrakty ontologie? Naprosté podřazení jedince Státu má svou logiku v Hegelově koncepci absolutního Ducha. Jak k ní Hegel přišel? Možná tomu nebudete věřit, ale právě vysoce abstraktními úvahami, v nichž se to hemžilo ontologickými pojmy, bytí, nicoty, identity, rozporu. V pozadí komunistické totality je ontologický rámec z dílny G. W. F. Hegela. Ještě trvá pochybnost o významu ontologie?

Filosofie Absolutna – teodicea

Ontologické zkoumání přirozeně vyúsťuje do reflexe Absolutna. Jedná se o filosofickou identifikaci První skutečnosti, tj. takové, která už se neodvozuje od nějaké jiné, která je tedy zcela nezávislá a vysvětluje existenci ostatních jsoucenců. Někteří filosofové chápou jako Absolutno tento svět a dávají mu pak různou obsa-

hovou povahu: Hmota, Duch, Vývoj. Jiní se nespokojují s absolutizací nitrosvětské reality a pokouší se dokazovat, že svět má přesažnou Příčinu, která se v obecné mluvě nazývá Bohem. Velkou část teodicejních reflexí pak zabere složité a rozmanité dokazování existence osobního Boha.

Spor o absolutní Skutečnost

Spory filosofů o identifikaci Absolutna se tedy vyvíjejí prostřednictvím argumentů, v nichž se jejich autoři pokoušejí dokazovat svá řešení a vyvracet alternativy. V druhém sledu se pak reflektují povaha a vlastnosti Absolutna. Nakonec může filosof do určité míry svými kritérii hodnotit systémy a víry stávajících náboženství. Může kriticky prokazovat omyl těch náboženství, která odporují racionálně poznáním pravdám filosofie. To ovšem podtrhuje silící dojem, že filosofie je svou povahou kontroverzní; do světa diplomacie a unylých mezináboženských dialogů se zrovna moc nehodí.

O praktickém významu této filosofické disciplíny svědčí skutečnost, že lidský život vypadá jinak, když se v něm počítá s osobním Bohem a jinak, když se vědomě situuje nitrosvětsky. Stalinský režim byl např. programově ateistický, jeho morálka byla radikálně jiná, třídní; byla zodpovědná jen Dějinám.

Filosofie přírody – kosmologie

Jako je filosofie Absolutna z velké části obsahově rozvíjena aplikací ontologických principů a pohledů na určitou privilegovanou skutečnost, tak je tomu i s filosofií přírody. Je to vlastně z velké části ontologický pohled na hmotnou skutečnost. Svět hmotných jsoucenců (těles a organismů) je ovšem v řádu vědeckého myšlení doménou přírodovědy, je jí monopolizován. Co tu ještě může pořídit filosofie?

Celostní výklad hmotných jsoucenců

Jak se to ale má s celkovou strukturou těles? Přírodní vědy k ní díky své metodické omezenosti na jevy nemají co říct. Nemohou vědět, jaký je dosah jejich poznatků v celku skutečnosti, ani v rámci celku zkoumaných těles. Filosofie si však na základě ověřování svých racionálních prostředků nárokuje poznání principů celistvosti hmotných jsoucenců. Nachází v nich ještě jinou stránku, než tu, kterou zkoumají empirické vědy. Ptá se co je čas, co prostor, pohyb, kvantita a hlavně, jaká je bytostná struktura těles. Jsou tělesa pouhými komplexy empirických jevů, nebo mají ontologicky bohatší strukturu? Z pověření ontologa se filo-

G. de Chirico, Melancholie. Foto: <http://www.tendreams.org>

sof přírody stará o to, čím je vlastně dána identita hmotných jsoucenců.

Konflikty s přírodovědci

Samozřejmě vzniká napětí. Třecí plochy jsou tam, kde filosofie nebo přírodověda překračují své kompetence. Dříve v tom byli aktivní filosofové, dnes přebírají iniciativu přírodovědci. Zvláště při konstruování obecných teorií ignorují přírodovědci vyvažující filosofická hlediska a nepočítají s možností filosofické korektury. Tak např. doufají, že zjistí, kolik buněk musí původní oplodněné vajíčko získat, aby vznikl člověk. Uplatňují v tom nereflakovaný filosofický předpoklad, podle něž je identita člověka dána určitým stavem organismu. Klidně přitom operují definicí, která má mít filosofické parametry (má vyjádřit kým je člověk), aniž si vůbec položili filosofické otázky, týkající se identity člověka. Zaslupeni množstvím speciálních poznatků, nechápou, že problém identifikace člověka je filosofický.

Stejně nedorozumění je přítomné i ve sporech o evoluční teorii. Její tvůrci vymezují klíčový pojem druhu libovolně – jen empiricky dostupnými znaky. Předpokládají, že se snad ontologická struktura druhů přizpůsobuje jejich metodickým limitům a modelům. Takový předpoklad by ale vyžadoval kritické prověření filosofickými kritérii. Tomu se však evolucionisté brání; věří, že se pohybují v rámci přírodních věd.

Kritická funkce filosofie je tu tedy stejná, jako v případě teodicejních reflexí různých náboženství.

Jiří Fuchs

studijní materiál Academia Bohemica
www.academia-bohemica.org
 pokračování v příštím čísle

NA ZÁVĚR

Děkujeme za vaše ohlasy. Těšíme se na vaše podněty, které můžete zasílat na adresu redakce uvedenou v tiráži. Čtenářské dopisy jsou redakčně kráceny a nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.

Milá redakce,
velmi se mi líbilo 14. číslo Monitoru. Děkuji, že se věnujete tématům, o kterých se v běžném tisku mnohé nemluví: o dopisu poslanců Evropského parlamentu ve prospěch iráckých křesťanů jsem jinde vůbec nečetl, o eutanázii uvádíte velmi podstatné informace.

Přeji Vám Boží požehnání pro Vaši práci!

Jan M. Tesař
Praha

práv mluví o přirozených právech, dnes jsou lidská práva závislá na politice. Tak místo práva na život máme dnes právo na legální potrat, atd. Zdá se, že pro paní Matlary její konverze byla také konverzí od feministicko-radikálních pozic ke křesťanskému chápání přirozených lidských práv. Kniha paní Matlary je znamenitá a přála bych si, aby ji u nás někdo vydal.

Martina Šimová
Praha

ší práce, pohodu v osobním životě.

Mějte se pěkně

Štefan Šmahovský

Oprava

V článku o eutanázii ve 14. čísle jsme omylem umístili Linec a zámek Hartheim, kde se konference konala, do Dolních Rakous. Ve skutečnosti se jedná o Horní Rakousy.

Čtenářům se omlouváme.

Redakce

Vážení,
měla jsem radost z článku o paní Haalandové-Matlary.

Poznamenávám ale, že ve své knize sebekriticky hodnotí i dnešní chápání pojmu lidských práv. Říká, že Evropa dnes změnila jejich definici a to vede k paradoxu, že tato práva dnes hájíme, ale vlastně nevíme, co znamenají. Zatímco Všeobecná deklarace lidských

Dobrý den,
nechci Vás zatěžovat svými dotazy – jsem přesvědčen, že práce a povinnosti máte „hafo“.

Rád bych chtěl především poděkovat za to, že jste (*Res Claritatis*), i za zprávy, které Vaším prostřednictvím dostávám, a které mi pomáhají procitnout z mé osobní „vlačnosti“. Děkuji a přeji hodně sil, vitality a darů Ducha svatého do dal-

Vážení čtenáři,
děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

S upřímným Pán Bůh zaplať

redakce

Liturgická čtení

21. 9. Neděle	Iz 55,6–9, Žl 145, Flp 1,20c–24.27a, Mt 20,1–16a <i>25. neděle v mezidobí</i>		
22. 9. Pondělí	Př 3,27–35, Žl 15, Lk 8,16–18 <i>sv. Mořic a druhové</i>	25. 9. Čtvrtek	Kaz 1,2–11, Žl 90, Lk 9,7–9 <i>sv. Kleofáš</i>
23. 9. Úterý	Př 21,1–6.10–13, Žl 119, Lk 8,19–21 <i>sv. Pio z Pietrelcinny</i>	26. 9. Pátek	Kaz 3,1–11, Žl 144, Lk 9,18–22 <i>sv. Kosma a Damián</i>
24. 9. Středa	Př 30,5–9, Žl 119, Lk 9,1–6 <i>sv. Gerard (Jaromír)</i>	27. 9. Sobota	Kaz 11,9–12,8, Žl 90, Lk 9,43b–45 <i>sv. Vincenc z Paula</i>
28. 9. Neděle	Mdr 6,9–21, 1 Kron 29, 1 Petr 1,3–6; 2,21b–24, Mt 16,24–27 <i>Slavnost sv. Václava</i>		
29. 9. Pondělí	Dan 7,9–10.13–14 (Zj 12,7–12a), Žl 138, Jan 1,47–51 <i>Svátek sv. archandělů Michaela, Gabriela a Rafaela</i>	2. 10. Čtvrtek	Ex 23,20–23a, Žl 91, Mt 18,1–5.10 <i>sv. andělé strážní</i>
30. 9. Úterý	Job 3,1–3.11–17.20–23, Žl 88, Lk 9,51–56 <i>sv. Jeroným</i>	3. 10. Pátek	Job 38,1.12–21; 40,3–5, Žl 139, Lk 10,13–16 <i>sv. Maxmilián</i>
1. 10. Středa	Job 9,1–12.14–16, Žl 88, Lk 9,57–62 <i>sv. Terezie od Dítěte Ježíše</i>	4. 10. Sobota	Job 42,1–3.5–6.12–16, Žl 119, Lk 10,17–24 <i>sv. František z Assisi</i>

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, Mgr. Dagmar Kopecká, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.